

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1934 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om tull å zinkvitt.

(1:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 117 i första kammaren av herr *Wohlin* m. fl. och nr 250 i andra kammaren av herr *Nylander*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta följande ändring i gällande tulltaxa:

Statistiskt nr	Tull för 100 kg kr.
ur 558 Zinkvitt, zinkoxid med en renhetsgrad av minst 90 %	10: —».

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen nr 117 i första kammaren.

Vid behandlingen av motionerna har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen T. Alsén såsom sakkunnig.

Nr 235 i gällande tulltaxa upptager »jord- och mineralfärger, ej särskilt nämnda, härunder inbegripna koboltoxider samt andra glas- och porslinsfärger», fria från tull. Detta tulltaxenummer omfattar bland annat zinkvitt (zinkoxid), statistiskt nr 558.

Sveriges införsel av zinkvitt uppgick åren 1928—1933 till följande kvantiteter och värden.

	Kvantitet ton	Värde 1,000 kr.
1928	5,416	3,218
1929	5,721	3,377
1930	5,403	3,081
1931	6,034	2,774
1932	4,616	2,124
1933 (preliminära uppgifter)	5,336	2,428

Anm. År 1932 fördelade sig införselvärdet på de viktigaste inköpsländerna sålunda: Tyska riket 1,560,000, Nederländerna 373,000, Storbritannien 140,000, Belgien 33,000 och Polen 16,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 7 saml. Nr 32—33.

Den inhemska tillverkningen av zinkvitt har uppgått år 1931 till 259 ton och år 1932 till 957 ton.

Enligt vad utskottet inhämtat har aktiebolaget Svenska metallverken i en den 30 november 1933 dagtecknad skrift hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1934 års riksdag att besluta införande av en tull å zinkvitt av 10 kronor per 100 kilogram samt att, i avvaktan på riksdagens beslut härutinnan, utfärda importförbud för varan. Häröver har kommerskollegium den 21 december 1933 avgivit infordrat utlåtande och därvid anført i huvudsak följande.

Kommerskollegium. Vid företagen undersökning av zinkvittmarknadens läge hade kollegium funnit, att det av sökandebolaget konstaterade starka priset i Sverige under år 1933 icke, såsom bolaget gjort gällande, varit uttryck för en mot bolagets nya färgfabrikation riktad dumping från den utländska konkurrensens sida, utan syntes förklaringen fastmera vara att söka i ett komplicerat orsakssammanhang, där bland annat sjunkande pris å metallen zink, en viss efter uppkomsten av nya zinkvittfabriker inträffad överproduktion samt onormala valutaförhållanden i Europa inverkat. Detta hade medfört, att de tyska och holländska zinkvittmärkena, som förut plägat dominera på den svenska marknaden, icke här kunde i pris konkurrera med engelsk och polsk zinkvitt.

Zinkvitt av standardkvaliteter kunde vid tiden för utlåtandets avgivande köpas till ett partipris av under 40 kronor för 100 kilogram cif svensk hamn. Marginalen mellan denna notering och sökandebolagets uppgivna självkostnad för zinkvitt vore så betydande, att den begärda tullsatsen av 10 kronor för 100 kilogram icke skulle på långt när utgöra tillräckligt skydd för den nya svenska tillverkningen.

Produktionen vid sökandebolagets zinkvittfabrik kunde, enligt vad av ansökningshandlingarna framginge, täcka högst 20 procent av landets normala förbrukning av zinkvitt. Därvid sysselsattes dock endast ett fåtal arbetare, och tillverkningen motsvarade endast en relativt ringa del av bolagets hela produktion av olika varuslag.

Konsumtionen inom vårt land av zinkvitt omfattade icke blott direkt förbrukning till måleriarbeten, där den vore en av de viktigare materialerna, utan även förbrukning såsom halvfabrikat i åtskilliga stora industrier, t. ex. för tillverkning av färger, gummivaror, elektriska kablar m. m. Flera av dessa industrier arbetade under mycket hårt tryck av utländsk konkurrens och skulle genom en tull å zinkvitt få sina framställningskostnader kännbart fördyrade. Att fördyring av yrkesmåleriet skulle inverka ogynnsamt på byggnadskostnaderna i landet, behövde icke särskilt utvecklas.

Ett effektivt tullskydd syntes kräva en tullsats av måhända 40—50 procent av varans importvärde. Den produktionsapparat och det arbetareantal, som härigenom eventuellt skulle kunna säkerställas i sin verksamhet, finge dock anses vara av ringa storhetsordning vid jämförelse med de zinkvittkonsumerande näringsgrenar, som skulle få bära huvuddelen av tullbelastningen.

På grund av det anförda hade kommerskollegium funnit sig för det dåvarande icke kunna tillstyrka den remitterade framställningen.

I en den 10 januari 1934 till Kungl. Maj:t ingiven skrift har aktiebolaget Svenska metallverken gjort vissa erinringar mot vad kommerskollegium i sitt ovannämnda utlåtande anfört. Dessa äro av huvudsakligen följande innebörd.

Aktiebolaget Svenska metallverken. Vad först beträffade prisfallet å metallen zink, så rådde icke någon större parallellitet mellan prisutvecklingen å zinkmarknaden och de senaste årens prissättningar å tysk zinkvitt i Sverige. Därest den för år 1930 beräkneliga genomsnittliga skillnaden mellan zinknotering och marknadspris å de ledande tyska zinkvittsmärkena kunnat upprätthållas, skulle för dagen hava noterats ett zinkvittspris av 66 kronor 50 öre mot det av importörerna fastställda, 53 kronor. Även om under de gångna åren prisförändringarna å zinkvitt i regel gått i samma riktning som den aktuella tendensen å zinkmarknaden, så vore likväl tendensen att minska marginalen så omisskännelig, att man hade allt skäl att misstänka en medveten dumpingaktion från de tyska fabrikanternas sida.

Den av kommerskollegium påpekade överproduktionen syntes icke hava spelat någon avgörande roll för prisutvecklingen å den svenska marknaden. Det skulle visserligen icke förnekas, att just från de båda länder, där utvecklingen av zinkvittsindustrien kunde antagas hava varit livligast under de senaste åren, nämligen Storbritannien och Polen, de i prishänseende mest generande konkurrensanbudet emanerat, men det hade i dessa fall icke rört sig om någon i kvalitetshänseende konkurrenskraftig vara. Också hade, i trots av de sällsynt låga priserna, någon mera betydande ökning av zinkvittsimporten från dessa länder icke ägt rum.

Emellertid måste framhållas, att även om kommerskollegii antagande om betydelsen av den engelska och polska konkurrensen vore till alla delar riktigt, det antagna förhållandet icke kunde sägas utgöra ett argument emot det begärda tullskyddet. Vål vore sant, att de aktuella utbudet icke kunde effektivt mötas med den föreslagna tullsatsen, men det vore att antaga, att den prisnivå, varå dessa utbud utgjorde exempel, icke kunde i längden upprätthållas. Dessa pris måste i längden bliva så förlustbringande, att man, så snart en tillräckligt fast position vunnits å den svenska marknaden, komme att övergå till en prisnivå, som bättre överensstämde med produktionskostnaderna.

Beträffande de av kommerskollegium åberopade onormala valutaförhållandena i Europa ville bolaget framhålla, att av de fem viktigaste importländerna icke mindre än fyra, nämligen Polen, Tyskland, Belgien och Nederländerna, fortfarande hade guldvaluta samt det återstående, Storbritannien, en i förhållande till guldets mindre deprecierad valuta än den svenska.

Beträffande anmärkningen, att i frågavarande inhemska tillverkning sysselsatte endast ett fåtal arbetare, erinrades, att förberedande åtgärder vidtagits för en snabb utvidgning till dubbla den nuvarande kapaciteten samt att inga svårigheter föreläge att vid uppkommande behov utöka produktionen så, att all tänkbar efterfrågan kunde tillgodoses.

Arbetsantalet, som sysselsattes genom zinkvittstillverkningen, vore visserligen för närvarande icke alltför imponerande. Vid en utveckling av anläggningen komme emellertid detta att ökas i direkt proportion till den utnyttjade kapaciteten.

Vidkommande zinkvittskonsumenternas olägenheter av en genom tull-

åtgärder åstadkommen fördyring av varan påpekades, att den prishöjning, som skulle kunna bli en följd av det ifrågasatta tullskyddet, under alla förhållanden bleve mindre än de prisändringar, som kunde åstadkommas enbart genom ändringar i zinknoteringen. En så måttlig prishöjning som 10 öre per kilogram kunde icke anses medföra någon sådan fördyring av yrkesmåleriet, att härigenom en ogynnsam inverkan på byggnadskostnaderna vore att befara. Men även om så vore, att byggnadskostnaderna rönt inverkan av zinkvittspriset, så kunde med skäl ifrågasättas, huruvida icke risken för ogynnsamma påverkningar bleve större, därest den svenska zinkvittstillverkningen måste nedläggas och landet ånyo bleve hänvisat att fylla sitt behov uteslutande från utlandet.

Utskottet.

Såsom av redogörelsen angående zinkvittsimporten framgår, representerar denna ett ganska betydande värde. Med hänsyn härtill skulle en utveckling av den inhemska industrien, varigenom landets självförsörjning beträffande denna förbrukningsartikel tryggades, innebära en icke oväsentlig avlastning av vårt importöverskott. Härvid bör emellertid tagas i betraktande, att de för tillverkningen erforderliga råvarorna, vilka representera en avsevärd del av varans handelsvärde, måste införas från utlandet. I motionerna anges råvarupriset motsvara minst hälften av tillverkningskostnaden. Till grund för denna uppgift synes hava lagts skillnaden mellan råvarunoteringen och detaljpriset efter avdrag av bonifikation (kvantitetsrabatt). Då enligt motionärernas uppgift för framställning av ett ton zinkvitt inklusive förpackning och utlastning åtgå 24 arbetstimmar jämte något mer än 16 timmar för tillverkning av erforderligt emballage, synes den inhemska produktionen, även om den kunde uppdrivas till sådan omfattning, att den tillgodosåge större delen av landets behov, i varje fall icke kunna bereda arbetstillfällen i mera betydande omfattning.

Mot fördelarna av en inhemsk produktion böra å andra sidan ställas de nackdelar, som en tullbelastning enligt förslaget skulle medföra för konsumenterna. De upplysningar utskottet i detta hänseende inhämtat äro ägnade att ingiva betänkligheter mot den föreslagna tullen. I fråga om den inhemska zinkvittens kvalitativa egenskaper i jämförelse med den utländska varans föreligga olika uppgifter. Det må lämnas å sido, huruvida de framförda erinringarna beträffande det inhemska fabrikkatet må vara mer eller mindre berättigade. Införandet av den föreslagna tullen skulle i vart fall medföra en kännbar belastning för konsumtionen. Denna belastning torde av meddelade upplysningar att döma vara av mindre betydelse för byggnadsverksamheten. För den industriella förbrukningen åter synes den fördyring, som tullen måste medföra, innebära en icke oväsentlig reducering av det tullskydd, som industrien åtnjuter. I detta avseende må anföras, att den zinkvitt, som ingår i oljefärger och lackfärger (med tull av respektive 15 och 30 kronor per 100 kilogram), uppgivits variera mellan 40 och 75 procent av den färdiga varans vikt. Vissa färgfabrikanter hava i en till utskottet ingiven skrift

givit uttryck åt sina betänkligheter mot införandet av den föreslagna tullen med hänsyn till det försvårande av konkurrensen mot de utländska färgfabrikaten, som en fördyring av råvaran skulle medföra. För en annan industri, som i stor utsträckning arbetar för exportmarknaden, har den föreslagna tullen för dess zinkvittsförbrukning beräknats motsvara 32,000 kronor per år. Härvid bör tagas i betraktande, att åtgången av zinkvitt för tillverkningen av de olika exportartiklarna svårligen kan kontrolleras och att sålunda eljest föreliggande möjlighet till tullrestitution sannolikt icke kan komma företaget till godo.

Efter övervägande av å ena sidan de fördelar, som skulle kunna påräknas genom den föreslagna tullen å zinkvitt, och å andra sidan den minskade konkurrensförmåga, som härigenom skulle uppstå hos de konsumerande industrierna, har utskottet stannat vid den uppfattningen, att ett bifall till motionerna snarare kan vara ägnat att medföra minskning än ökning av utkomstmöjligheterna på arbetsmarknaden. På grund härav har utskottet, som emellertid icke velat underskatta den betydelse ett marknadsskydd i form av en skälig tull kan äga för en nystartad inhemsk industri, ansett sig böra avstyrka bifall till de föreliggande motionerna. Under erinran tillika, att utskottet vid angivna förhållanden icke ingått i bedömande av frågan, huruvida den av motionärerna föreslagna avfattningen av tullrubriken må vara av beskaffenhet att kunna läggas till grund för tulltaxeringen, får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I:117 av herr Wohlin m. fl. och II: 250 av herr Nylander, om tull å zinkvitt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 30 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Ericson i Obergå, Jönsson i Slätåker, Nilsson i Landeryd, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Olsson i Gävle, Ericson i Boxholm, Forssberg, Hjalmarsson, Larsson i Örbyhus, Sjödal, Rosén, Eklund, Blomquist, Ljunggren och Hagberg i Malmö.